

Türkiye’de Yaşayan ve Devlet Okullarında Görevlendirilen Suriyeli Öğretmenlerin Okullarda Yaşadığı Sorunların İncelenmesi

Dilek GÖL(Sorumlu Yazar)¹

¹Müdür Yrd., Yenişehir Halk Eğitim Merkezi, dilekgoll@gmail.com

 ORCID ID: 0000-0002-9682-9213

Kamil ÇELEBİYILMAZ²

²Müdür Yrd., Mersin İl Millî Eğitim Müdürlüğü, yenisehirce33@gmail.com

 ORCID ID: 0000-0003-3049-6767

Makale Türü/Article Type
Araştırma Makalesi

IJPES

2023

Volume 4 , No 1

Sayfa/ Pages: 21-28

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijpes>

Makale Bilgisi/Article Info:

Geliş/Received : 17.01.2023

Kabul/Accepted : 13.04.2023

e-Yayın/e-Printed: 25.04.2023

DOI Number

10.59062/ijpes.1233031

ÖZ

Bu çalışmada 2011 yılı sonrasında Türkiye’ye göç etmiş olan Suriyeli Öğretmenlerin görevlendirildikleri devlet okullarında yaşadığı sorunlar incelenmiştir. Çalışmanın amacı Suriyeli Öğretmenlerin görevlendirildikleri devlet okullarında özellikle iş hayatında yaşadığı sorunlar, avantajlar-dezavantajlar, Türk eğitim sistemine bakış açıları ve okullardaki kurum kültürüne etkileri incelenmiştir. Araştırma nicel araştırma türündeki ilişkisel bir taramadır. Araştırmada uygulanan veri toplama aracı olarak 5’li likert tipi ölçek kullanılmıştır. Çalışmaya 2017/2018 eğitim öğretim yılında Devlet okullarında görevlendirilen 99 Suriyeli öğretmen katılmıştır; bunlardan 62’si kadın ve 37’si erkekten oluşmaktadır. Anket Mersin’in Yenişehir ilçesine bağlı devlet okullarında görevlendirilen Suriyeli gönüllü eğitimcilerle gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanmıştır. Uygulamadan elde edilen veriler SPSS 25 istatistik programı ile analiz edilmiş ve Cronbach Alfa katsayısı olarak %92,5 değeri elde edilmiştir. Araştırmada betimsel istatistik tekniklerin yararlanılmıştır. Bu kapsamda t-testi, anova testi, gibi analiz yöntemleri de uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda uygulama sonucunda göçmen eğitimcilerin yaşadıkları sorunların başında “Göçmen kimliğine sahip olma” gelmektedir. Yapılan betimsel istatistiklerde 36 madde ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda göçmenler umduklarını bulamadıklarını ve yerli çalışma arkadaşları ile aynı şartlarda çalışmalarına rağmen ayrımcılık yapıldığını belirtmişlerdir. Yapılan t-testi ve anova testleri sonucunda elde edilen bulgulara göre yaşanan sorunların cisiyete ya da yaşa göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çalışma hayatı, göç, gönüllü eğitici, kültür, Suriye, uyum.

Investigation of Problems Experiencing in Schools by Syrian Teachers Living in Turkey and Assigned to Public Schools

ABSTRACT

In this study the problems faced by Syrian Teachers who had migrated to Turkey after 2011 in public schools where they were employed were examined. The aim of the study is to examine the problems, advantages and disadvantages of the public schools in Turkey, the perspectives of the Turkish education system and the effects on the corporate culture in schools. Research is a relational search in quantitative research type. A 5-point Likert-type scale was used as a data collection tool. 99 Syrian teachers who assigned in government schools have been participated in this case in 2017/2018 Education Year; 62 of them are Female and 37 are Male. The survey was conducted on a voluntary basis for the Syrian volunteer trainers assigned to public schools in Yenişehir, Mersin. The data obtained from the application were analyzed by SPSS 25 statistical program and the Cronbach Alpha coefficient was obtained as 92.5%. Descriptive statistical techniques were used in the research. In this context, t-test, anova test, as well as analysis methods have been applied. As a result of the analysis one of the problems experienced by migrant trainers is to 'Have immigrant identities'. In the descriptive statistics, 36 items were evaluated separately and as a result of this evaluation, migrants stated that they could not find what they had hoped and that despite discrimination under the same conditions as their domestic colleagues, they were discriminated against. According to the results of the t-test and anova tests, it was determined that the problems experienced did not differ by age or gender.

Key words: Adaptation, culture, migration, Syria, volunteer trainer, work life,

Atf için: Göl, D. & Çelebiyılmaz, K. (2023). Türkiye’de yaşayan e devlet okullarında görevlendirilen Suriyeli öğretmenlerin okullarda yaşadığı sorunların incelenmesi. *Uluslararası Temel Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 21-28.

This is an open access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits unrestricted use, distribution and reproduction in any medium, provided the original authors and source are credited.

1. GİRİŞ

Dünya üzerinde yaşanan toplumsal hareketlilik sonucu sosyal yaşamda, toplumsal ve kültürel alanda olduğu gibi eğitim alanında da birçok değişiklikler meydana gelmiştir. Farklı kültür ve eğitim yapısından gelen toplumların bir arada yaşaması ile oluşan farklılıklar, o ülkede yaşayan bütün insanları olumlu veya olumsuz etkilemektedir. Aynı zamanda ülke insanı dışında, kendi ülkelerini terk etmek veya göç etmek zorunda kalan insanları da etkilemektedir.

Bir ülkede meydana gelen iç karışıklıklar, kaos ortamı ve savaşlar insanların zorunlu olarak yaşadıkları mekanı terk etmesine neden olmaktadır. Bunun sonucunda göçe katılan bireyler kendi ülkesinde sahip olduğu güvenli bir yaşamı ve alıştığı toprakları terk ederek kendisine yabancı olan bir dil ve kültürün içerisinde yeni bir hayat kurmaya çalışmaktadır. Göçmen, göç ettiği bölgede yeni bir kimlik ve aidiyet kazanabilir ve süreç içerisinde yaşadığı mekânı edindiği bu yeni kimliğe göre algılamaya başlayabilir. Bütün bunların yanı sıra daha önce birbirini tanımayan insanlar, hayat tarzları, gelenek ve görenekler, diller, kültürler birbiriyle temas haline geçerek kültürler arası etkileşim meydana gelir (Kuzu, 2005).

Tarih boyunca en fazla göçmen akınına uğrayan ülkelerden biri de coğrafi konumu itibarıyla Türkiye olmuştur (Kıratlı, 2011). Tarih boyunca İstanbul ve Anadolu toprakları göçmenler, sığınmacılar ve benzerleri için daima güvenli bir yer olmuştur. Son üç yüzyıldır özellikle eski Osmanlı coğrafyasından gelen göçmenlere, ekonomik açıdan zor durumda olmalarına rağmen, önce Osmanlı Devleti sonra da Türkiye Cumhuriyeti sahip çıkmıştır. Çocuklarının eğitimleri için taleplerde bulunan göçmenlere, yer ve kaynak sorunları gibi büyük sıkıntılara rağmen, olumlu cevaplar verilerek gayretli ve gerçekçi yaklaşımlar sergilenmiştir (Ağanoğlu, 2001).

Demokrasi ve reform istekleriyle Mart 2011’de Suriye’de başlayan karışıklıklar Türkiye’yi tarihinin en büyük göç hareketlerinden biriyle karşı karşıya bırakmıştır. Suriye’de meydana gelen olaylar sonucu 250 kişilik ilk grup 29 Nisan 2011 tarihinde Türkiye’ye giriş yapmış, sonraki zamanlarda şiddet olaylarının artmasına paralel olarak girişler devam etmiştir. Türkiye izlediği açık kapı politikası sonucunda ülkeye kabul ettiği Suriye vatandaşlarına tarafı olduğu uluslararası mülteci hukuku ve uluslararası hukuk teamülleri uyarınca “Geçici koruma” statüsü vermiştir. Böylece Suriyeli göçmenler, ülkelerindeki durum normale dönüncüye kadar Türkiye’de bir anlamda “misafir” konumunda barındırılmaya ve her türlü ihtiyaçları karşılanmaya çalışılmaktadır (TEGM, 2014). Bu durum ülkemizde her alanda olduğu gibi eğitim alanında da farklı politikalar üretmeye itmiştir. Geçici Eğitim Merkezlerinin (GEM) kapatılmasıyla, Suriye’deki üniversitelerden lisans derecesinden mezun olan Suriyeli öğretmenler UNICEF’in desteği ile Türkiye’deki ilk, orta ve lise kademesindeki devlet okullarında ‘Gönüllü Eğitici’ statüsünde istihdam edilmişlerdir. 2017-2018 eğitim-öğretim yılından itibaren okullarda derse girmeyip rehber pozisyonunda görev yapmaktadırlar.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın “Yabancılar Yönelik Eğitim-Öğretim Hizmetleri” konulu genelgesine (2014/21) göre; kitlesel akın ile ülkemize gelen yabancılar Geçici Eğitim Merkezlerinde (GEM) ve bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında eğitim görebilmektedir. Kitlesel akından etkilenen il ve ilçelerde Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı olarak valilik oluru ile GEM oluşturulmaktadır. Genelgede GEM’lerde verilen eğitimin amacı; kitlesel akın ile gelen öğrencilerin ülkelerine dönmeleri durumunda eğitimlerini yarıda bırakmamalarını sağlamak veya Türkiye’de öğrenimlerine devam etmeleri ve Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarına geçmek istemeleri durumunda, sene kaybı yaşamamalarını sağlamak olarak ifade edilmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, 2014). Fakat Suriyeli öğrencilerin milli eğitimimize daha iyi entegrasyonu için 2017 yılında Mersin ilinde Geçici Eğitim Merkezleri kapatılarak, Suriyeli öğrencilerin eğitimine devlet okullarında karma şekilde devam edilmiş olup; Suriyeli öğretmenler ise devlet okullarında ‘Gönüllü Eğitici’ statüsünde görevlendirilmiştir.

Mersin İl Milli Eğitim Müdürlüğü verilerine göre; İl genelinde 26480 Suriyeli öğrenci ve 640 Suriyeli Gönüllü Eğitici bulunmaktadır. Sayısal değer olarak Suriyeli öğrenci ve Suriyeli Gönüllü Eğiticilerin yer aldığı illerde, Mersin ilk sıralarda yer almaktadır. Bundan ötürü hem devlet okullarında görev yapan Suriyeli öğretmenlerin hem de Suriyeli öğrencilerin Türk Eğitim Sistemi’ne entegrasyonu için “Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi (PIKTES)”, Geçici Koruma Altındaki çocukların, Türkiye’deki eğitime erişimlerine katkıda bulunmak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından

yürütülen bir eğitim projesidir. PIKTES bütçesinin tamamı, Avrupa Birliği tarafından, “Türkiye’deki Mülteciler için Mali Yardım Programı (FRIT)” anlaşması çerçevesinde doğrudan hibe yöntemiyle karşılanmaktadır. 03.10.2016 tarihinde başlatılan Proje, halen ülkemizin 26 ilinde sürdürülmektedir. 2018 yılı Aralık ayında 2. fazına başlayan PIKTES Projesi 2022 yılı Ekim ayına kadar devam etmiştir (piktes.gov.tr, 2021).

Dünyada yaklaşık 45 milyon sığınmacı ve mülteci nüfus yer almaktadır, Türkiye’de 16 Mart 2023 tarihi itibari ile 3 milyon 447 bin 837 Suriyeli Mülteci bulunmaktadır. 2011 Yılı şubat ayında başlayan Suriye’deki iç çatışmalar sonucu yaklaşık 6,5 milyon kişi yerini terk etmek zorunda bırakılmıştır. Bunun 3 milyona yakını sınır ötesi göçe katılarak komşu ülkelerin nüfus dağılışı haritalarında önemli değişimler meydana getirmiştir (Boyras, 2015).

Sınırlar arasındaki küresel hareketler, farklı popülasyonlar içinde sosyal uyumun sağlanmasını zorlaştıracak şekilde gün geçtikçe artmaktadır. Bu küresel akışlar kapsamında ekonomik göçten ziyade zorunlu göç, mültecileri kabul eden ülkelerde vatandaşlık ve insan hakları gibi çeşitli konularda düzenlemeler yapılmasını gerektirmektedir (Taylor&Sidhu, 2012).

Okullar, yerleşik hayatı olmayan mülteciler için önemli bir sabitleme ve istikrar sağlama aracı olarak ele alınmaktadır. Okullar aracılığıyla mültecilere güvenli alanlar, öğrenme olanakları ve etkileşim imkânı sağlanmaktadır (Matthews, 2008). Böylece okullarımızda görevlendirilen Suriyeli öğretmenlerin iş hayatına dair ve eğitime dair sıkıntılarının belirlenmesi, bu sıkıntılarının giderilmesi açısından oldukça önem arz etmektedir.

Göç ve sığınma olayları tarihsel süreçte coğrafyamızda sık karşılaşılan bir olgudur. Şu anda Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını teşkil eden nüfus içerisinde son yüz-yüz elli yılda göç ve sığınma neticesinde ülke topraklarına yerleşenlerin sayısı azımsanmayacak bir orandadır (McCarthy, 1998). Suriyeli öğretmenlerin okullarda görevlendirilmesi ile birlikte bir takım kültürel, sosyal, eğitimsel sorunlar ortaya çıkmıştır. Devlet okullarında kurum kültürü deformasyonu ve farklı eğitim yapısından iki çeşit eğitici tipi ortaya çıkmıştır. Bu eğitici tipler Türk öğretmenler ve Suriyeli öğretmenlerdir.

Eğitim alanında mülteci öğretmenlerin varlığı; okulların kültürel temelini ve anlayışını genişletmekte, farklılıklara daha pozitif yaklaşılmasını ve okullardaki yaşamın zenginleştirilmesini sağlamaktadır. Bununla beraber müfredat, pedagoji ve değerlendirme; kültüre özgü olduğundan içeriğe bağımlıdır. Bu nedenle birçok mülteci öğretmen öğretimde zorluk yaşamaktadır (Kum, Menter ve Smyth, 2010). Bu nedenle Suriyelilere sunulan eğitim hizmetleri ile ilgili olarak Suriyeli öğrencilerin eğitiminin gönüllü eğitimcilere bırakılmaması, alan uzmanı ve Arapça bilen öğretmenlerden yararlanılması gerektiği önerilmektedir (Emin, 2016).

Mülteci öğrencilerin sosyal uyumunu sağlamak, Suriyeli öğretmenlerin ilgilenmesi gereken en önemli konular arasında yer almaktadır. Bu konuda aileler ile işbirliği yaparak başarabilirler. Ancak bu konuda toplumun da Suriyelilere bakış açısı belirleyici olabilmektedir. Mültecilerin eğitimi, mülteciler hakkında diğer öğrencilere verilen eğitimden ayrı düşünülmemelidir. Mülteci öğrencilerin okullardaki yaşantısı, mülteciler hakkında toplumda nasıl bir düşünce yapısının hakim olduğu tarafından belirlenmektedir (Hattam ve Every, 2010). Bundan ötürü devlet okullarımızda görevlendirilen ve Suriyeli öğrenciler ile etkileşim içerisinde olan Suriyeli öğretmenler ülkemizdeki eğitime entegrasyon konusunda köprü vazifesi görebilir.

Göçmenlerin yaşadığı sorunlar ve içinde buldukları ülkeyle bütünleşmeleri konusunda yapılan çalışmalarda, başlangıçta göçmenlerin içinde buldukları topluma uymaları anlamındaki “adaptasyon” kavramı kullanılmıştır. Günümüzde ise göçmenlerin yeni kültüre uyum sağlamalarının yanı sıra etnik kültürlerini de devam ettirebilmelerini içeren “entegrasyon” kavramı tercih edilmeye başlanmıştır. Çünkü: aynı ülkenin sınırları içinde yaşayan bu kültür grupları ile kurulan iletişim de kültürlerarası özellik taşımakta (Kartari, 2006: 12). Bu nedenle eğitimin temel taşı olan okullarımızda; Milli Eğitim gerçekleştirirken, tamamen farklı eğitim yapısından gelen Suriyeli öğretmenler, devlet okullarında görev yaptıklarından dolayı onların eğitim sistemimize entegrasyonu kaçınılmaz olmuştur.

1. YÖNTEM

Nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlamaya çalışır. Onları, herhangi bir

şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2017:58). Bu yönetime dayanan araştırmalarla, durum nedir, neredeyiz, ne yapmak istiyoruz, nereye, hangi yöne gitmeliyiz, oraya nasıl gideriz gibi sorulara, mevcut zaman kesiti içinde olduğu düşünülen verilere dayanılarak cevap bulmak istenir (Kaptan, 1991: 59). Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 1991: 79).

1.1. Evren ve Örneklem

2018-2019 Eğitim-Öğretim yılında Mersin ili ve çevre ilçelerindeki ilk, orta ve lise düzeyindeki devlet okullarına UNİCEF desteği ile görevlendirilen 674 Suriyeli öğretmen araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Mersin/Yenişehir ilçesinde görevlendirilen 99 Suriyeli öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunun belirlenmesinde örnekleme yöntemleri içerisinde sıklıkla kullanılan 'Random Örnekleme (Random Sampling)' modelinden yararlanılmıştır. Bu örneklem modelinde evren içerisinde bulunan bireyler herhangi bir seçim kriterine bağlı olmaksızın araştırmaya dâhil edilmektedirler. Bu nedenle random örnekleme modeline göre yürütülen çalışmalarda evren içerisinde bulunan herkesin araştırmaya dahil olma olasılığı eşittir (Kılıç, 2013: 45).

1.2. Verilerin Analizi

Araştırmada değişkenler arasında karşılaştırma, ilişki, fark ve korelasyon türü incelemeleri içeren ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli varolan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan genel tarama modeli çeşitlerinden iki veya daha fazla değişken arasındaki değişim varlığı, derecesi ve yönünü ortaya koymayı amaçlayan bir yöntemdir. Bu araştırma da ilişkisel tarama modellerinin alt kategorileri olan korelasyon ve karşılaştırma türü tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2014). Araştırmada, Nicel araştırma betimsel ilişkisel karşılaştırma modeli kullanılmıştır. İlgili Araştırmaya ilişkin veriler anket yoluyla toplanmış ve veri analizinde SPSS 25 paket programı kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilirlik çalışması yapılmış ve %92,5 oranında güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

Bu bölümde Suriyeli öğretmenlerle yapılan görüşmeler neticesinde Suriyeli öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecinde karşılaştıkları sorunlara ait bulgular yer almaktadır.

2. BULGULAR

Bu bölümde Suriyeli öğretmenlerle yapılan görüşmeler neticesinde Suriyeli öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecinde karşılaştıkları sorunlara ait bulgular yer almaktadır.

Tablo 1. Cinsiyet frekans dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	62	62,6
Erkek	37	37,4
Toplam	99	100,0

Araştırmaya katılanların cinsiyete göre frekans dağılımı; 62 kadın ve 37 erkek olmak üzere toplamda 99 kişiden oluşmaktadır.

Tablo 2. Yaş frekans dağılımı

Yaş	Frekans	Yüzde
26-30 yaş	19	19,2
31-35 yaş	26	26,3
36-40 yaş	26	26,3
41-45 yaş	17	17,2
46 yaş ve üzeri	11	11,1
Toplam	99	100,0

Verilerden elde edilen yaş faktörüne ilişkin frekans analizi tablosu yukarıda verilmiştir. Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan yaş dağılımı şu şekildedir; 26/30 yaş; %19,2 – 31/35 yaş; %26,3 – 36/40 yaş; %26,3 - 41/45 yaş; %17,2 ve 46 yaş ve üzeri ise %11,1 oransal dağılıma sahiptir.

Tablo 3. Anket sorularına ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Betimsel istatistikler	N	Ortalama	Standart sapma
1. Göçmen olduğum için iş hayatında zorluk yaşadım	99	2,9596	1,09655
2. Göçmen olmak iş hayatımı olumsuz etkilemiştir	99	3,6566	1,29490
3. Göçmen olmam çalıştığım ortamda uyum sağlayamama neden oldu	99	2,8283	,96933
4. Göçmen olmam nedeni örgüt içinde bir konum sağlayamadım	99	3,0000	1,13389
5. Göçmen olmam yetki almamama neden olmuştur	99	3,9899	1,19091
6. Göçmen olmam idari kadroda olamayışına neden olmuştur	99	4,5758	,84625
7. Göçmen olmam nedeni ile hep ast kadrosunda kaldım	99	4,3737	1,06508
8. Göçmen olmak çalışma hayatında büyük bir sorundur	99	3,3131	1,11251
9. Göçmen olmam nedeni ile diğer iş arkadaşlarım tarafından dışlandım	99	2,9596	1,09655
10. Çalışma hayatım süresince sürekli sorunlar yaşadım. Bunun nedeni ise göçmen olmamdır.	99	2,9798	,97917
11. Çalıştığım ortamda ve örgüt içinde göçmenler hep sorun yaşamıştır.	99	3,3333	,96890
12. Göçmen olmam nedeni ile bir gruba ve örgüte dahil olduğumu düşünmedim	99	2,6566	1,17943
13. Göçmen olmak bana ve diğer göçmenlere iş hayatında ve çalışma süresince bir sorun yaşatmamıştır.	99	2,6566	1,14430
14. Eğitilmiş ve nitelikli olmak iş hayatı içinde bir farklılık sağlamadı.	99	2,8586	1,39978
15. Çalıştığım sürece hep düşük maaş aldım.	99	4,5253	1,15479
16. Hakettiğimi alamadım.	99	3,7677	1,36148
17. Sosyal imkan ve olanaklar bizlere sağlanmadı	99	2,6667	1,42857
18. Hedef ve beklentilerimi sağlayamadım.	99	3,6061	1,21905
19. Türkiye de yaşamak ve çalışmak istemezdim.	99	2,5960	1,45630
20. Türkiyedeki çalışma hayatı geldiğim yerdeki çalışma hayatından daha zormuş.	99	3,4141	1,24548
21. Türkiyede çalışma hayatına daha zor adapte oldum.	99	3,2626	1,06508
22. Burada yaşadığım iş sorunları Bulgaristan da yaşadığım sorunlardan daha fazlaydı.	99	3,2828	1,22091
23. İş kanun ve yönetmelikleri göçmenleri bu çerçevenin dışında tutmaktadır.	99	3,4747	1,17233
24. Göçmenler için yeterli imkan ve olanaklar sağlanmamaktadır.	99	3,3535	1,24796
25. Göçmenler diğer yerli toplum bireylerine göre daha fazla çalışmaktadır.	99	3,3535	1,48677
26. Göçmenler daha ağır işlerde istihdam edilmektedir.	99	3,2323	1,20228
27. Çalıştığım süre içinde hiçbir sorun ve dışlanma ile karşılaşmadım.	99	2,6364	1,08284
28. Hep hak ettiğim değeri sağladım ve aldım.	99	2,6667	1,13389
29. Göçmen olmam nedeni ile bir ayrımcılık yaşamadım, dışlanmadım.	99	2,1919	1,11279
30. Göçmen olmak sorun yaşamak değildir.	99	2,0707	1,31127
31. Göçmen olmam nedeni ile hep sahiplenildim.	99	2,2323	1,20228
32. Göçmen olmam bana diğer çalışanlardan daha iyi ayrımcılık sağlamıştır.	99	2,6874	1,20228
33. Göçmen olmam nedeni ile hep üstün görüldüm.	99	2,1121	1,20228
34. Göçmenler iş hayatı içinde hep ayrımcılıklı olarak görülmektedir.	99	2,5214	1,15479
35. Göçmenler diğer yerli toplum bireylerine göre daha fazla ücret almaktadır.	99	2,2701	1,15479
36. Göçmenler daha fazla imkan ve olanaklardan yararlanmaktadır.	99	2,3254	1,20228

Anket sorularına ilişkin tanımlayıcı istatistikler tablo 3’de verilmiştir. Ulaşılan sonuçlara göre göçmen eğitimciler “Göçmen olmak sorun yaşamak değildir.” ifadesi 2,0707 ile en az katıldıkları ifade olarak belirtmişlerdir. En yüksek katıldıkları ifade ise “Göçmen olmam idari kadroda olamayışına neden olmuştur” 4,5758 katılım oranı ile 6. ifade olmuştur. Yukarıda tabloda verilen sonuçlara bakıldığında göçmen eğitimcilerin karşılaştığı sorunların başında göçmen kimliğine sahip olmaları gelmektedir. Bunun yanında iş hayatlarında yerli çalışanlara göre aynı hakka sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak bakıldığında göçmen eğitimciler iş yaşamında umduklarını bulamadıklarını ve yerli personel ile aynı hakka sahip olmayı beklerken bu

düşüncelerinin de gerçekleşmediğini belirtmişlerdir. Göçmen olduklarından dolayı ayrıma maruz kaldıkları ve geçici statülü olarak görev yaptıkları okullarda kendilerini ötekileşmiş hissettikleri sonucu çıkmaktadır.

Tablo 4. Suriyeli eğitimcilerin göçmen ölçeği ortalama puanlarının yaşa göre Anova testi sonuçları

	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	,300	4	,075	,677	,609
Gruplar İçi	10,395	94	,111		
Toplam	10,695	98			

Tabloya göre elde edilen veriler incelendiğinde Suriyeli eğitimcilerin okullarda yaşadıkları sorunların yaşa göre farklılaşmadığı görülmektedir. $F(4, 94) = ,677$ $p > .01$. elde edilen sonuçlar incelendiğinde Suriyeli eğitimcilerin karşılaştığı sorunların yaşa göre değişmediği yada farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buradan ulaşılabilecek sonuç ise göçmen eğitimcilerin meslek hayatlarında sadece göçmen kimliklerinden dolayı sorunlara maruz kaldıklarını söylemek mümkündür.

Tablo 5. Suriyeli eğitimcilerin göçmen ölçeği ortalama puanlarının cinsiyete ilişkin t- testi sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	T	P
Erkek	62	3,2080	,34369	97	,335	,738
Kadın	37	3,2311	,31076		,344	,732

Tablodaki veriler incelendiğinde Suriyeli eğitimcilerin okullarda yaşadıkları sorunların cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmektedir. $t(97) = ,335 - ,344$, $p > .01$). Bu değerler doğrultusunda şu sonuca varılabilir: Suriyeli eğitimcilerin cinsiyet faktörünün etkisi olmadan yaşanan sorunlardan gerek kadın gerekse erkek eğitimcilerin aynı düzeyde etkilendikleri söylenebilir. Bu sorunların iş performansından kaynaklı olmadığı tamamen göçmen kimliklerinden ötürü sorunlar yaşadıkları söylenebilir. Türkiye'deki devlet okullarında yeterince eşit haklara sahip olmadıklarını düşünmekle birlikte bu ayrımdan dolayı akademik performanslarının düştüğü, kendilerini sadece rehber pozisyonunda hissettikleri sonucuna varılabilir. Okullarda yaşanan bu çatışmadan dolayı kurum kültürlerinin bozulmaması amacıyla Suriyeli öğretmenlerin görevlendirilmesi iptal edilebilir veya Suriyeli öğretmenlerin Türk eğitim sistemine entegrasyonu yapılarak daha kalifiye elemanların görevlendirilmesi yapılabilir.

3. TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma UNICEF tarafından görevlendirilen Suriyeli Gönüllü Eğitimcilerin yaşadığı sorunları belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya Mersin ilinden 99 Gönüllü Eğitici katılmıştır. Katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin frekans analizi yapılmıştır. Bu çalışmanın amacına yönelik alt problemler doğrultusunda betimsel ve parametrik istatistik tekniklerinden yararlanılmıştır. Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde ise Suriyeli göçmen eğitimcilerin yaşa ve cinsiyete göre yaşadıkları sorunların farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bu eğitimcilerin yaşadığı sorunların tamamıyla göçmen olmalarından kaynaklı sorunlar olduğu tespit edilmiştir. Çalışmakta oldukları işyerlerine karşı aidiyet duygusu eksikliği yaşadıkları, göçmen olduklarından dolayı kabul hissini benimseyemedikleri anlaşılmıştır. Mesleki anlamda daha aktif olmak istedikleri fakat uyum ve dil problemlerinden dolayı Türk Eğitim Sistemine yeterince dahil olmadıkları tespit edilmiştir.

Suriyeli eğitimcilerin yaşadıkları sorunlar daha geniş katılımlı değerlendirilebilir. Sadece Mersin ili ile sınırlı kalmayıp ülkenin 81 ilinde Gönüllü Eğitici statüsünde devlet okullarında görev yapan eğitimcilere ulaşılarak problem tespiti yaparak ve probleme dayalı çözüm önerileri sunup uygulayarak ve sonuçlarını değerlendirip dönüt alınabilir. UNICEF tarafından yürütülen bu projenin uygulama alanında yaşanabilecek sorunlar araştırılabilir. Projede bulunan aksaklıklar bulunarak revizyona gidilebilir. Eğitimcilerin yaşadıkları sorunların çözümüne MEB dahil olabilir. MEB'in bu alanda yapacağı uygulamalı çalışmalar ile eğitim sistemimize dahil

olan eğitimcilerin problemleri giderilebilir. Eğitimcilerle rehabilitasyon programları kapsamında uyum konusunda işlevsellik kazandırılabilir. Aile ve Sosyal Politikalar bakanlığınca yapılacak olan Psiko-Sosyal destek programı ile Suriyeli Gönüllü Eğitimcilerdeki uyum ve aidiyet sorunu çözülerek eğitim sistemimize olan katkıları arttırılabilir. Suriyeli öğretmenleri kaygılandıran konulardan biri de kadro meselesidir. Suriyeli öğretmenler Türkiye’de buldukları müddetçe görevlerinin devamlı olmasını, kendilerine yönelik bir yasal düzenlemenin yapılarak özlük haklarının iyileştirilmesini beklemektedirler (Arıkan, Şahin ve Usta, 2018).

Suriyeli öğretmenlerin eğitimdeki temel görevi, Suriyeli öğrencilerle okul paydaşları arasında iletişimi sağlamak ve Suriyeli öğrencilere rehberlik yaparak okuldan ayrılmalarını engellemektir (Özdemir ve Aloklaç, 2022). Göçmen ve mültecilerin yoğun olarak bulunduğu yerlerde bütünleştirici bir okul kültürünün oluşturulması, uyum sağlanmasını ve göçmenlerin psikososyal ihtiyaçlarının karşılanmasını gerektirmektedir (Sakız, 2016). Suriyeli öğretmenlerin Suriyeli öğrenci sayısı ile orantılı olarak okullarda görevlendirilmeleri ve Suriyeli öğrencilerin olmadığı okullara öğretmen görevlendirilmesinin önüne geçilmesi gerekmektedir. Ayrıca, Suriyeli öğretmenlerin ekonomik haklarının iyileştirilmesi de bir zorunluluktur. Buna göre Suriyeli öğretmenlerin özlük hakları geliştirilerek, yasal düzenlemelerle refah seviyelerinin artırılması gerekmektedir.

BEYAN

“Türkiye’de Yaşayan ve Devlet Okullarında Görevlendirilen Suriyeli Öğretmenlerin Okullarda Yaşadığı Sorunların İncelenmesi” isimli makalemiz ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur ve yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Ağanoğlu, H. Y. (2001). *Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Balkanların makus talibi göçü*. (3.Baskı). İstanbul: Kum Saati Yayınları.
- Arıkan, İ., Şahin, Y., & Usta, M.E. (2018). Suriyeli eğitimcilerin gözünden geçici eğitim merkezlerinde karşılaşılan sorunların incelenmesi. *Mukaddime* 9(1), 173-188.
- Boyras, Z. (2015). Türkiye’de göçmen sorununa örnek Suriyeli mülteciler. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 7(2), 35-58.
- Emin, M.N. (2016). Türkiye’deki Suriyeli çocukların eğitimi: Temel eğitim politikaları. Sayı 153, SETA. Retrieved from http://file.setav.org/Files/Pdf/20160309195808_turkiyedeki-suriyelicocuklarin-egitimi-pdf.pdf
- Hattam, R., & Every, D. (2010). Teaching in fractured classrooms: Refugee education, public culture, community and ethics. *Race Ethnicity and Education*, 13(4), 409-424. DOI: 10.1080/13613324.2010.488918.
- Justin McCarthy (1998). *Müslüman ülkesinin başına gelenler, ölüm ve sürgün*, (8. Bölüm). (ss. 367-374). İstanbul: İnkılap Kitapevi Yayıncılık.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. (11. Basım). Ankara: Tekışık Web Ofset.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (1986). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Bilim Kitap.
- Kartarı, A. (2006). *Farklılıklarla yaşamak kültürlerarası iletişim*. Ankara: Ürün Yayınları.
- Kılıç, S. (2013). Örneklem yöntemleri. *Journal of Mood Disorders*, 3(1), 44-46.
- Kıratlı, T. (2011). *Mülteci ve sığınmacıların toplumsal görünümü (Türkiye Örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Kum, H., Menter, I., & Smyth, G. (2010). Changing the face of the Scottish teaching profession? The experiences of refugee teachers. *Irish Educational Studies*, 29(3), 321-338. <http://dx.doi.org/10.1080/03323315.2010.498570>.
- Kuzu, İ. (2005). Psikolojik Açıdan Göç. 2005. Retrieved from <https://birikimdergisi.com/guncel/46/psikolojik-acidan-goc>

- MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, (2014). Yabancılara yönelik eğitim-öğretim hizmetleri genelgesi (2014/21). Retrieved from http://antalya.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02015212_yabanc.pdf
- Matthews, J. (2008). Schooling and settlement: Refugee education in Australia. *International Studies in Sociology of Education*, 18(1), 31-45. DOI: 10.1080/09620210802195947.
- Özdemir, M. İ., & Aloklaç, W. A. (2022). Suriyeli Öğretmenler: Eğitimdeki rolleri ve karşılaştıkları sorunlar. *Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi*, 7(1), 18-36.
- Sakız, H. (2016). Göçmen çocuklar ve okul kültürleri: Bir bütünleştirme önerisi. *Göç Dergisi*, 3(1), 65-81.
- Taylor, S., & Sidhu, R.K. (2012). Supporting refugee students in schools: What constitutes inclusive education? *International Journal of Inclusive Education*, 16(1), 39-56. DOI: 10.1080/13603110903560085.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), (2012). Ülkemize sığınan Suriye vatandaşlarının barındıkları çadırkentler hakkında inceleme raporu. TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu.